

Oponentský posudek diplomové práce Jany Šípové „Ústavní výchova. Šance do života.“ Praha, FSV UK 2010; 121 stran rkp. i s přílohami.

Diplomová práce Jany Šípové je věnována institucionální péči o sirotky a děti z rozvrácených rodin. Autorka se snaží o široký historický rozhled, který doplňuje o sociologickou teorii institucionální péče a o výklad používaných pojmů. Text je výrazně popisný, autorka nejrůznější data a badatelské názory předkládá čtenáři, ale sama je nekomentuje (chybí její vlastní názor). Na druhé straně musím ocenit autorčinu faktografickou důkladnost.

Jádrem práce je čtvrtá kapitola „Historické kořeny ústavní výchovy“, pojednávající o dějinách ústavů pro sirotky a opuštěné děti od starověku až po současnost. Spíše jako příštípek pak vypadá sedmá kapitola „Vlastní výzkum a jeho výsledky“. Následuje stručný závěr, bohatý seznam literatury (použitých zdrojů) a přílohy.

Ke čtvrté kapitole mám následující poznámky:

1. Přinejmenším od novověku existovala nejen v Anglii, ale také ve střední Evropě obecní péče o sirotky a spol.; děti, stejně jako obecní chudí. „chodily po domech“, případně byly přidělovány některému ze sedláků jako levná pracovní síla. Tato praxe existovala v Československu až do konce čtyřicátých let minulého století.
2. V rámci historického přehledu je také třeba rozlišovat situaci městských dětí, vesnických dětí a také šlechtických dětí; pokud si vzpomínám, tak je možné na sirotčince a dětské ústavy uplatnit stratifikační pohled.
3. Upřímně mne překvapilo, jak málo zájmu věnovala autorka dětským domovům z dob socialistického Československa. Literatury je přece dost.
4. Místy se objevují „skoky v historii“, např. po pasážích o ústavech z dob socialismu následují pasáže o spolicích (péči) za začátku 20. století.

Sedmá kapitola je, jak jsem již psal, spíše přílepkem než skutečně hodnotnou částí práce. Snad jen jednu poznámku. Při pětaticeti informátorech může působit sumarizování v procentech až legračně. Viz např. poznámka č. 261: 62% dívek z pětaticeti činí 21,7 dívky a 38% chlapců činí 13,3 chlapce.

Autorka ukázala, že dokáže pracovat s literaturou, s daty z vlastního výzkumu je to již horší. Text je ale bez chyb a překlepů, citování je v pořádku. Nedostatkem je ovšem výrazná popisnost textu a také důraz na historičnost. To by nevadilo, pokud by autorka z historických dat vytěžila nějaké sociologické závěry. To se ovšem nestalo. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako velmi dobrou až dobrou.

V Praze 5. června 2010.

Prof., PhDr. Josef Kandert, CSc.